

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення Ради із забезпечення якості вищої освіти Сумського державного університету від 15 червня 2023 р. з питання: «Стан забезпечення якості вищої освіти за освітніми програмами факультету ЕлІТ»

Розглянувши питання про стан забезпечення якості вищої освіти за освітніми програмами факультету електроніки та інформаційних технологій, рада із забезпечення якості вищої освіти відзначає, що на факультеті ЕлІТ на системній основі проводиться робота щодо забезпечення якості реалізації освітніх програм.

У теперішній час на факультеті ЕлІТ підготовка здійснюється реалізуються за 12 спеціальностями в рамках 11 освітніх програм (далі - ОП) ОС «бакалавр», 12 ОП ОС «магістр» та 3 ОП ОС «доктор філософії».

У 2022/2023 навчальному році ОП «Комп'ютерні науки та інформаційні технології» ОС «доктор філософії», ОП «Середня освіта (Фізика)» та «Мережеві та інтернет-технології» ОС «бакалавр» успішно пройшли процедуру акредитації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Завершується розгляд акредитаційної справи ОП «Комп'ютеризовані системи управління та робототехніка» ОС «магістр» та ОП «Прикладна фізика та наноматеріали» ОС «доктор філософії». Водночас Національним агентством прийняло рішення акредитувати ОП «Електронні інформаційні системи» та «Електронні системи та компоненти» ОС «магістр» умовно (відкладено).

ОП «Інформатика» та «Інформаційні технології проектування» ОС «бакалавр» та ОС «магістр» реалізуються в англomовному форматі. Викладання дисциплін англійською мовою проводиться на 5 з 10 кафедр факультету (кафедра комп'ютерних наук, кафедра інформаційних технологій, кафедра кібербезпеки, кафедра математичного аналізу і методів оптимізації, кафедра прикладної математики та моделювання складних систем).

У 2023 році ОП «Інформатика» та «Інформаційні технології проектування» отримали рекомендацію від Kharkiv IT Cluster, згідно якої зміст ОП адаптовано до поточних вимог ІТ-індустрії.

Найбільшою популярністю серед абітурієнтів, які вступили на навчання на базі ПЗСО у 2022 р., користувалися ОП «Інформатика», «Інформаційні технології проектування» та «Комп'ютеризовані системи управління та робототехніка». За ОС «магістр» у 2022 році спостерігалось значне зростання вступників також на ОП «Інформатика», «Інформаційні технології проектування» та «Комп'ютеризовані системи управління та робототехніка». Водночас негативною тенденцією є незадовільний набір на ОП «Середня освіта (Фізика)» за ОС «бакалавр» та ОП «Біомедичні прилади та системи» ОС «магістр» (за останні 5 років за даними ОП не було досягнуто набір у 10 осіб). У зв'язку з цим було прийнято рішення не оголошувати набір на «Середня освіта (Фізика)» за ОС «бакалавр» у 2023 році.

Профілі всіх ОП факультету ЕлІТ розміщено в каталозі ОП СумДУ. Розроблення ОП, формування навчальних планів та каталогів вибіркових дисциплін за всіма ОП здійснюється відповідно до нормативних положень та вимог СумДУ.

Всі ОП факультету ЕлІТ на 95-100% забезпечені викладачами, які мають наукові ступені, вчені звання та кваліфікацію, що відповідає освітнім компонентам (далі – ОК). Серед кадрового складу відсутні викладачі, які мають менше 4-х досягнень відповідно 38-го пункту ліцензійних умов (Постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187), при цьому близько 30% викладачів має 7 та більше таких досягнень. 71,0% викладачів мають п'ять та більше публікацій у виданнях що індексуються БД Scopus та/або WoS (у 2022 році факультет знаходиться на 1 позиції по університету). 40,7% викладачів мають сертифікат B2 з іноземної мови, а отже можливості для реалізації англomовних ОП та ОК англійською мовою є обмеженими.

Аналізуючи дані щодо рівнів якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін, необхідно відмітити, що за результатами опитування у осінньому семестрі 2022-2023 н.р. на факультеті ЕлІТ жоден викладач, діяльність якого була об'єктом оцінювання, не отримав високої оцінки здобувачів. При цьому відсоток викладачів, якість викладання яких на думку студентів є недостатньою, дорівнює п'яти.

Епізодичними залишаються випадки залучення для участі в навчальному процесі іноземних фахівців (2 викладачі) та фахівців практиків (1 на кафедрі інформаційних технологій, 3 на кафедрі прикладної математики та моделювання складних систем).

Якість підготовки фахівців з позиції роботодавців визначається рівнем працевлаштування випускників, який за магістерськими ОП факультету ЕлІТ сягає 64%. Працевлаштуванню випускників сприяє співпраця кафедр з провідними вітчизняними та іноземними підприємствами, організаціями та установами. Серед партнерів та роботодавців факультету провідні компанії України та світу у галузі ІТ, електроніки та телекомунікацій: ПАТ “Укртелеком”, ТОВ “ІТК “Автоматик груп”, САК АТ “СМНВО- Інжиніринг”, Cisco, NetCracker, PortaOne, MindK, CPCS, SoftServe, EPAM, GlobaLogic, та ін. На базі факультету успішно функціонує навчально-консультаційний центр компанії NetCracker. канадською компанією PortaOne створено ІТ лабораторію VoIP Lab. Кафедра комп'ютеризованих систем управління має філію на підприємстві (Концерн «Нікмас»). Традиційним вже став «День кар'єри в ІТ», де ІТ-компанії розповіли учасникам заходу про напрями своєї діяльності, вакансії, перспективи працевлаштування тощо. Започатковано практику проведення дня відкритих дверей факультету разом із роботодавцями.

Впродовж навчального року зі студентами всіх ОП проходять заходи за участю роботодавців і практиків у вигляді: аудиторних занять, гостьових лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів, презентацій, профорієнтаційних заходів, заходів сприяння кар'єрі тощо. Впродовж двох крайніх років найбільша кількість таких заходів була проведена для здобувачів ОП «Інформатика», Інформаційні технології проектування», «Наука про дані та моделювання складних систем»,

«Комп'ютеризовані системи управління та робототехніка», «Кібербезпека», «Електронні інформаційні системи».

Підсумки атестації здобувачів освіти ОС «бакалавр» та «магістр» показують, що за часткою захищених кваліфікаційних робіт з науковою складовою лідирують ОП «Електронні інформаційні системи» (100% робіт). Аналіз звітів екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої освіти свідчить про зменшення кількості кваліфікаційних робіт, що виконані на замовлення підприємства (для ОС «бакалавр» з 24 до 4%, для ОС «магістр» з 12% до 0) та захищені англійською мовою (8% робіт для ОС «бакалавр» та магістр). У травні 2023 року, відбулося апробаційне проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) за спеціальністю 125 Кібербезпека на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Середній відсоток правильних відповідей склав 53,52% (середній результат по Україні становить 42,63%).

Одним із пріоритетних і в той же час проблемних завдань діяльності факультету ЕЛІТ є розвиток академічної мобільності. У 2022 році загальна чисельність здобувачів, які приймали участь у програмах міжнародної академічної мобільності, становила 13 осіб. Одним з варіантів вирішення є започаткування віртуальної мобільності.

Крім навчальної діяльності, здобувачі факультету ЕЛІТ активно залучаються до наукової роботи. За узагальненим показником залучення здобувачів до наукової діяльності лідерами є ОП «Комп'ютерні науки», «Електронні системи та компоненти», «Електронні інформаційні системи», «Прикладна математика та моделювання складних систем», «Середня освіта (Фізика)».

Транспарентність ОП факультету електроніки та інформаційних технологій реалізується через подання інформації про ОП на сайтах кафедр та сайті факультету. Станом на початок червня така інформація наявна за всіма ОП, за виключенням ОП «Нанотехнології та біомедичні системи» та «Біомедичні прилади та системи», оскільки сайт випускової кафедри наноелектроніки та модифікації поверхні є недіючим, що унеможливорює акредитацію ОП кафедри у наступному навчальному році. У незадовільному стані як з точки зору дизайну та навігації, так і з точки зору текстового наповнення знаходиться сайт кафедри комп'ютерних наук. В той самий час, сайти кафедр комп'ютеризованих систем управління та кібербезпеки заслуговують на окрему позитивну оцінку. Крім офіційних сайтів, інформація про події, пов'язані з ОП, профорієнтаційні заходи, участь в програмах академічної мобільності тощо постійно висвітлюється у соціальних мережах та групах.

Результати оцінювання студентами ОП, що вперше було проведено у 2022 році, показало, що всі ОП факультету ЕЛІТ мають високий, вище середнього, або середній рівень якості реалізації освітніх програм. У той же час, 8 бакалаврських та 2 магістерські ОП не були оцінені через низьку активність респондентів.

Серед причин, що впливають на якість ОП є недостатній рівень навчально-методичного забезпечення ОК, практичної підготовки та підсумкової атестації, а саме:

- відсутність складових навчально-методичних комплексів ОК, що викладаються на факультеті та організаційно-методичного забезпечення проходження практик здобувачами вищої освіти за окремими ОП;
- розбалансованість аудиторного навантаження за освітніми програмами як першого (бакалаврського), так і другого (магістерського) рівнів вищої освіти;
- низький рівень впровадження у навчальний процес мультимедійного контенту, та невідповідність його сучасним вимогам та рівню розвитку технічних засобів;
- низький рівень використання інструментів змішаного навчання та відсутність повноцінних курсів розповсюджених у Learning Management Systems (LMS), зокрема в тих, доступ до яких забезпечується службами СумДУ: MIX, MS Teams, Google Classroom;
- недостатній рівень забезпеченості навчальних дисциплін дистанційними курсами;
- недостатній рівень якості контенту сайтів випускових кафедр, зокрема у висвітленні інформації щодо можливостей працевлаштування, баз практик, неформальної освіти, роботи Експертних рад роботодавців та робочих проєктних груп, міжнародної діяльності;
- недостатній рівень забезпеченості ОК навчально-методичними розробками, підготовленими НПП факультету. Це є закономірним результатом в тому числі і того, що відсоток виконання плану видання навчально-методичної літератури є низьким;
- рівень залученості роботодавців до навчального процесу є середнім незважаючи на високий рівень співпраці з роботодавцями та проведення великої кількості заходів за їх участі.

Враховуючи вищезазначене, рада з якості Сумського державного університету постановляє:

1. Забезпечити наявність навчально-методичних комплексів усіх ОК, що викладаються на факультеті ЕліТ, відповідно до структурних елементів та технічного регламенту, визначених Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті та затверджених на засіданні РЯ факультету ЕліТ.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: до 01.09.2023 р.

2. Переглянути навчальні плани за ОП з метою оптимізації обсягу аудиторного навантаження між окремими ОК, на підставі обґрунтованого розподілу видів робіт, орієнтуючись на середні показники з урахуванням максимального обсягу тижневого навантаження – для бакалаврату - 40% аудиторної роботи; для магістратури - 30 % аудиторної роботи.

Відповідальні: заступник декана факультету ЕліТ з навчально-методичної роботи, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: до 01.09.2023 р.

3. Забезпечити повне та якісне представлення усіх ОК за ОП, де здійснюється підготовка у дистанційній формі.

Відповідальні: декан факультету ЕлІТ, заступник декана з дистанційної форми навчання, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 01.09.2024 р.

4. Організувати роботу щодо покращення та оновлення контенту сайтів випускових кафедр у частині вимог критерію “Прозорість і публічність” до акредитацій ОП, зокрема у висвітленні інформації щодо можливостей працевлаштування, баз практик, неформальної освіти, роботи Експертних рад роботодавців та робочих проєктних груп, міжнародної діяльності.

Відповідальні: заступник декана з інформатизації, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: 01.09.2024 р.

5. Вдосконалити політику факультету щодо залучення роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу, а, також, розробити нові механізми інформування здобувачів освіти про залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до проведення занять.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: до 01.09.2024 р.

6. Забезпечити зростання частки дисциплін, що викладаються англійською мовою в україномовних ОП в рамках інтернаціоналізації освітнього процесу в цілому та для формування бази надання освітніх послуг іноземцям за усіма ОП, що реалізуються на факультеті.

Відповідальні: декан факультету ЕлІТ, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 10 % до 01.01.2024 р.; до 15 % до 01.09.2024 р.

7. Активізувати роботу щодо залучення здобувачів вищої освіти та викладачів до участі у програмах міжнародної академічної мобільності, в т. ч. дистанційної, забезпечити на системній основі оприлюднення на офіційному сайті факультету інформації щодо актуальних програм академічної мобільності.

Відповідальні: декан факультету ЕлІТ, заступник декана з міжнародної роботи.

Термін виконання: постійно.

8. Розробити та впровадити систему вдосконалення ОК та ОП за результатами опитувань, зауважень та пропозицій здобувачів вищої освіти щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін. Зокрема в частині прийняття відповідних кадрових рішень за НПП, які систематично демонструють «Недостатній» та «Порівняльно низький» рівень якості викладання.

Відповідальні: декан факультету ЕлІТ, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 01.12.2023 р.

9. Продовжувати тісну співпрацю зі студентським самоврядуванням з метою об'єднання зусиль у інформуванні здобувачів вищої освіти щодо проведення анкетувань з метою формування у студентів усвідомлення їх ключової ролі у процесах забезпечення якості вищої освіти.

Відповідальні: декан факультету ЕлІТ, заступник декана з організаційно-виховної та профорієнтаційної роботи, завідувачі кафедр.

Термін виконання: постійно.

Голова Ради з якості

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Вчений секретар

Ольга ДЕЙНЕКА